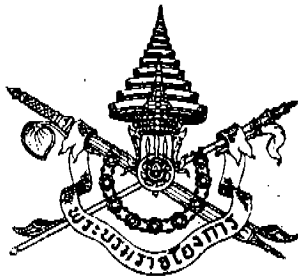

ฉบับพิเศษ หน้า ๑

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

พระราชบัญญัติ

ควบคุมการเข้านา

พ.ศ. ๒๕๑๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

เป็นปีที่ ๒๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุม
การเข้านา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้า
ที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

ฉบับพิเศษ หน้า ๒

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา
พ.ศ. ๒๔๕๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“นา” หมายความว่า ที่ดินซึ่งโดยสภาพใช้เป็นที่เพาะปลูก
ข้าวหรือพืชไร่

“พืชไร่” หมายความว่า พืชซึ่งต้องการน้ำน้อยและมี
อายุสั้นหรือสามารถเก็บเกี่ยวครั้งแรกได้ภายในสิบสองเดือน

“พืชหลัก” หมายความว่า พืชที่เป็นรายได้หลักของ
ครอบครัว

“ทำนา” หมายความว่า การเพาะปลูกข้าวหรือการ
เพาะปลูกพืชไร่

“ผู้เช่านา” หมายความว่า ผู้ที่เช่านาเพื่อทำนาทั้งหมด
หรือเป็นส่วนใหญ่

“ผู้ให้เช่านา” หมายความว่า ผู้ที่ให้เช่านาเพื่อทำนา
ทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่

“การเช่านา” หมายความว่า การเช่าหรือการเช่าช่วงโดยได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่าซึ่งนาเพื่อทำนา ไม่ว่าการเช่าหรือการเช่าช่วงนั้นจะมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงการยินยอมให้ใช้นาเพื่อทำนาโดยได้รับค่าเช่านาและการทำงานนิตกรรมอื่นใดเพื่อเป็นการอำพรางการเช่าดังกล่าว

“ค่าเช่านา” หมายความว่า ผลผลิตของข้าวหรือพืชไร่เงินหรือทรัพย์สินอื่นใด ซึ่งให้เป็นค่าตอบแทนการเช่านา และหมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ผู้ให้เช่านาหรือบุคคลอื่นได้รับเพื่อตอบแทนการให้เช่านาทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม

“ปี” หมายความว่า ระยะเวลาสิบสองเดือนของฤดูกาลทำนาแห่งท้องดิน

“จังหวัด” หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความรวมถึงเขตของกรุงเทพมหานคร

“ตำบล” หมายความรวมถึงแขวงของกรุงเทพมหานคร

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความรวมถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึงหัวหน้าเขตของกรุงเทพมหานคร

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

“ก้านัน” หมายความว่ารวมถึงหัวหน้าแขวงของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๕ การเข้านา ให้มีกำหนดคราวละไม่น้อยกว่าหกปี การเข้านารายใดที่ทำไว้โดยไม่มีกำหนดเวลา หรือมีแต่ต่ำกว่าหกปี ให้ถือว่า การเข้านารายนั้นมีกำหนดเวลาหกปี

เมื่อสิ้นระยะเวลาการเข้านาตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ให้เข้านามิได้บอกเลิกการให้เข้านาตามมาตรา ๓๕ และผู้เข้านายังทำนาในที่นาต่อไป ให้ถือว่า ได้มีการเข้านานั้นต่อไปอีกคราวละหกปี

มาตรา ๖ ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเข้านาประจำจังหวัดคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน อัยการจังหวัด เกษตรจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดหนึ่งคน ผู้แทนผู้เข้านาประจำจังหวัดห้าคน และผู้แทนผู้ให้เข้านาประจำจังหวัดสามคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้จำจังหวัดเป็นเลขานุการ

ในกรุงเทพมหานคร ให้คณะกรรมการควบคุมการเข้านาประจำจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็น

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

ประธาน ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรมอัยการ ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้แทนผู้เช่านาห้าคน และผู้แทนผู้ให้เช่านาสามคน ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งเป็นเลขานุการ

การคัดเลือกผู้เช่านาและผู้ให้เช่านาเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้แทนผู้เช่านาและผู้แทนผู้ให้เช่านา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกันกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) วางระเบียบการกำหนดอัตราค่าเช่านาขึ้นสูงสำหรับเป็นแนวปฏิบัติของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกันกำหนด

(๒) กำหนดผลผลิตหรือรายได้ขั้นสูงของข้าวหรือพืชไร่แต่ละประเภทที่นิยมปลูกในจังหวัด ตามการจำแนกคุณภาพของที่ดินจากการใช้ที่ดินเพื่อการทำนา เป็นหลักในการคำนวณอัตราค่าเช่านาขึ้นสูงของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ

ฉบับพิเศษ หน้า ๖

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

(๓) กำหนดท้องที่ที่ห้ามปลูกพืชไร่บางประเภทเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำ

(๔) รวบรวมข้อมูล สถิติการเข้ามาในท้องที่ของจังหวัด โดยแยกเป็นอำเภอ ตำบล และประเมินผลเสนอสภาจังหวัด ทราบทุกปี

(๕) กำหนดระยะเวลาเริ่มต้นฤดูกาลทำนาแห่งท้องถื่น

(๖) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดตาม (๓) ให้กำหนดล่วงหน้าก่อนฤดูกาลทำนา ไม่น้อยกว่าสามเดือน และให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ทุกอำเภอ และที่ทำการตำบลทุกตำบล

มาตรา ๘ ในอำเภอหนึ่ง ๆ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการ เข้านาประจำอำเภอคณะหนึ่ง ประกอบด้วย นายอำเภอเป็น ประธาน เกษตรอำเภอ พนักงานที่ดินอำเภอ กำนันแห่ง ท้องที่ที่มีการเข้านา หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหนึ่งคน ผู้แทนผู้เข้านาประจำตำบลที่มีการเข้านาห้าคน และผู้แทน ผู้ให้เข้านาประจำตำบลที่มีการให้เข้านาสามคน ซึ่งนายอำเภอ แต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้ปลัดอำเภอโทฝ่ายปกครอง เป็น เลขานุการ

สำหรับเขตในกรุงเทพมหานครเขตใด ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่า ไม่สมควรมีคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ระบุงบเขตที่ไม่ต้องมีคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ

การคัดเลือกผู้เช่านาและผู้ให้เช่านา เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้แทนผู้เช่านา และผู้แทนผู้ให้เช่านา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกันกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕ คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดอัตราค่าเช่านาขั้นสูงของพืชหลัก ตามการจำแนกคุณภาพของที่ดินแต่ละท้องที่ในเขตอำเภอ

(๒) พิจารณาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเกี่ยวกับการเรียกเก็บหรือการชำระค่าเช่านาตามคำร้องขอของผู้ให้เช่านา หรือผู้เช่านา

(๓) อำนาจหน้าที่อื่น ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัดมอบหมาย

การกำหนดอัตราค่าเช่านาขึ้นสูงตาม (๑) ให้กระทำ
อย่างน้อยทุกสามปี และให้เปิดเผยไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ
และที่ทำการตำบลทุกตำบล

มาตรา ๑๐ ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่

(๑) ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการควบคุมการเช่านา
ประจำจังหวัดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วน
ที่เกี่ยวกับการเช่านาในเขตท้องที่ของตน

(๒) ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
ควบคุมการเช่านาประจำตำบลในเขตท้องที่

(๓) ประสานงานระหว่างคณะกรรมการควบคุมการ
เช่านาประจำจังหวัดกับคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำ
ตำบลและระหว่างคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำตำบล
ในเขตท้องที่

มาตรา ๑๑ ในการกำหนดอัตราค่าเช่านาขึ้นสูงตามมาตรา ๘

(๑) ให้กำหนดเป็นผลผลิตของข้าวหรือพืชไร่แต่ละประเภท
และตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำนึงถึงคุณภาพของที่ดินตามการจำแนกคุณภาพ
ของที่ดินในแต่ละท้องที่

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๓

(๒) ให้หักค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนทำนาของผู้เช่านาตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกันกำหนด ทั้งนี้ ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของผลผลิตขั้นสูง ตามประเภทของข้าวหรือพืชไร่ที่ผู้เช่านาปลูกตามที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัดกำหนดตามมาตรา ๓ (๒) โดยให้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการทำนาของผู้เช่านาในแต่ละท้องที่

(๓) ผลผลิตขั้นสูงภายหลังการหักค่าใช้จ่ายตาม (๒) แล้ว ให้กำหนดเป็นค่าเช่านาขั้นสูงได้ไม่เกินกึ่งหนึ่ง โดยให้คำนึงถึงราคาผลิตผลของพืชหลักในแต่ละท้องที่

(๔) ไม่ว่ากรณีใด ๆ จะคิดอัตราค่าเช่านาเกินกว่าที่เคยเก็บอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมิได้

มาตรา ๑๒ กรรมการซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งตามมาตรา ๖ หรือซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งตามมาตรา ๘ อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๒ กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือ ความผิดลหุโทษ

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดหรือนายอำเภอแต่งตั้งผู้อื่นแทน ให้กรรมการซึ่งได้รับ แต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตาม มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ แล้ว กรรมการผู้แทนผู้เช่านาหรือ กรรมการผู้แทนผู้ให้เช่านา จะพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติ ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ร่วมกันกำหนด

มาตรา ๑๕ การประชุมของคณะกรรมการควบคุมการ เช่านาประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำ

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

อำเภอ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ห้ามมิให้กรรมการซึ่งเป็นคู่กรณีในกรณีพิพาท อยู่ในที่ประชุมและใช้สิทธิในการพิจารณากรณีพิพาทนั้น

มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ประธานคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัด หรือประธานคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ กรรมการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากประธานคณะกรรมการดังกล่าว แล้วแต่กรณี มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในนาหรือที่เก็บผลผลิตของผู้เช่านา ผู้ให้เช่าเช่านา หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเช่านา

(๒) เรียกผู้เช่านา ผู้ให้เช่านาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ ถ้อยคำหรือชี้แจงเกี่ยวกับการเช่านา หรือส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเช่านามาเพื่อประกอบการพิจารณา

ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ หรือให้ คำชี้แจงแก่ประธานคณะกรรมการ กรรมการหรือผู้ซึ่งได้รับ มอบหมายตามสมควร

มาตรา ๑๓ ถ้าเช่านาให้เรียกเก็บหรือชำระเป็นรายปี ใน อัตราไม่เกินอัตราขั้นสูงที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำ อำเภอกำหนด และให้เรียกเก็บหรือชำระเมื่อเสร็จฤดูกาลทำนา

ในกรณีที่มิได้มีข้อตกลงกันไว้ ให้เรียกเก็บหรือชำระค่าเช่านาเป็นผลพลิต

ในกรณีที่ค่าเช่านากำหนดเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อย่างอื่นซึ่งมิใช่ผลผลิตค่าเช่านาดังกล่าวต้องไม่เกินอัตราค่าเช่า นาขั้นสูงที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนวณตามราคาซื้อขายผลผลิตที่ซื้อขายกันในที่ซึ่งที่ นานั้นตั้งอยู่ในขณะที่ค่าเช่านาถึงกำหนดชำระ

มาตรา ๑๔ ผู้เช่านามีสติธิใช้น้ำที่เช่าปลูกข้าวหรือพืชไร่ได้ แต่จะปลูกพืชไร่ประเภทที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านา ประจำจังหวัดได้ประกาศห้ามตามมาตรา ๗ (๓) มิได้

ข้อจำกัดของผู้ให้เช่านาที่ให้ผู้เช่านาปลูกข้าวหรือพืชไร่
อย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการเฉพาะ ไม่ผูกพันผู้เช่านา เว้นแต่
จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมการเช่านา
ประจำอำเภอ

มาตรา ๑๕ เมื่อสภาพของนาหรือภาวะตลาดของข้าวหรือ
พืชไร่ได้เปลี่ยนแปลงไป และการปลูกข้าวหรือพืชไร่อื่นจะเป็น
ประโยชน์แก่ผู้เช่านา ผู้เช่านาจะขออนุญาตผู้ให้เช่านาใช้ที่นา
ที่ถูกจำกัดตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง เพื่อปลูกข้าวหรือพืชไร่อื่น
ก็ได้ ถ้าผู้ให้เช่านาไม่อนุญาต ผู้เช่านาอาจยื่นคำร้องขอให้
คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอพิจารณาส่งอนุญาต

ถ้าคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอพิจารณา
เห็นว่าการปลูกข้าวหรือพืชไร่นั้น จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เช่านา
และไม่ทำให้สภาพของนาเสื่อมโทรมหรือเปลี่ยนแปลงไป ให้
คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภออนุญาตให้ผู้เช่านา
ปลูกข้าวหรือ พืชไร่นั้นได้ตามกำหนดเวลาและเงื่อนไขที่คณะ
กรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอเห็นสมควรก็ได้ และ
ให้แจ้งการอนุญาตดังกล่าวให้ผู้ให้เช่านาทราบ

มาตรา ๒๐ ผู้เช่านามีสិทธิปลูกพืชอายุสั้นภายหลังการ
เก็บเกี่ยวข้าวหรือพืชไร่ประจำปีในนาที่เช่าได้ รวมทั้งการใช้ที่นา

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๓

บางส่วนทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือการปลูกไม้ยืนต้น ในเมื่อไม่ทำให้สภาพของนาเปลี่ยนแปลงหรือเป็นอุปสรรคต่อการปลูกข้าวหรือพืชไร่

ผู้ให้เช่านาจะเรียกเก็บค่าเช่านาเพิ่มเพราะเหตุที่ผู้เช่านาใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งมิได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ผู้ให้เช่านาหรือผู้เช่านาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอได้ลงทุนทำการปรับปรุงนาทำให้เช่าหรือที่เช่าโดยปรับปรุงดิน ขุดคู ทำเหมืองฝายหรือลำรางส่งน้ำ ทำทำนบหรือคันกั้นน้ำ ปราบตางจัดระดับพื้นที่ หรือขุดตอนต่อ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่การทำนามากขึ้นหรือเพื่อเพิ่มพื้นที่ทำนา แม้การกระทำนั้นจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าของนาอื่นด้วยหรือเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องกระทำก็ตาม ผู้ให้เช่านาหรือผู้เช่านาซึ่งเป็นผู้กระทำการดังกล่าวอาจยื่นคำขอต่อคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ เพื่อขอเงินหรือผลประโยชน์ชดเชยการลงทุนที่ตนได้ใช้จ่ายไป เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการบำรุงรักษาตามปกติหรือประเพณีแห่งท้องถิ่น

การยื่นคำขอเงินหรือผลประโยชน์ชดเชยการลงทุนตามวรรคหนึ่ง ต้องยื่นพร้อมกับรายการการปรับปรุงและประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับปรุง

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่ผู้ให้เช่านาเป็นผู้ปรับปรุงนา และคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอเห็นว่า การปรับปรุงนานั้นเป็นเหตุให้ผู้เช่านาได้ผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิม ให้คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอมีอำนาจพิจารณาปรับปรุงค่าเช่านาหรือกำหนดเงินชดเชยการลงทุนให้แก่ผู้ให้เช่านาตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เช่านาได้รับจากการปรับปรุงนา

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้เช่านาเป็นผู้ปรับปรุงนา ให้ผลผลิตหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มขึ้นจากการปรับปรุงนั้นตกเป็นของผู้เช่านาตลอดระยะเวลาการเช่านาที่เหลืออยู่

หากผู้เช่านาต้องขาดจากการเช่านาก่อนสิ้นกำหนดระยะเวลาการเช่านาด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ดี ให้ผู้ให้เช่านาชดเชยการลงทุนปรับปรุงนาดังกล่าวตามวรรคหนึ่งให้แก่ผู้เช่านาตามที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอเห็นสมควร

มาตรา ๒๔ ในท้องที่ใดที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอเห็นว่าการทำงานในปีใดไม่ได้ผลสมบูรณ์เพราะเหตุแห่งภัยธรรมชาติ คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอจะประกาศท้องที่นั้นเป็นท้องที่ที่เสียหายและกำหนดค่าเช่านาให้ลดลงตามส่วนแห่งความเสียหาย หรืองดเก็บค่าเช่านาสำหรับปีนั้นก็ได้

ผู้ให้เช่านาผู้ใดเห็นว่า การทำงานของผู้เช่านาซึ่งอยู่ในท้องที่ที่เสียหายตามวรรคหนึ่ง ได้รับผลสมบูรณ์ตามปกติหรือเสียหายไม่ถึงอัตราส่วนที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอกำหนด อาจร้องขอต่อคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอเพื่อขอเก็บค่าเช่านาตามปกติก็ได้

มาตรา ๒๕ ในปีใดการทำงานไม่ได้ผลตามปกติ โดยมีใช้ความผิดของผู้เช่านา ถ้าได้ผลผลิตต่ำกว่าสามในสี่ของผลผลิตขั้นสูงที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัดกำหนด ตามมาตรา ๑ (๒) ให้ผู้เช่านาเสียค่าเช่านาลดลงตามส่วนของผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าผลผลิตขั้นสูงดังกล่าว แต่ถ้าได้ผลผลิตต่ำกว่าหนึ่งในสามของผลผลิตขั้นสูง ผู้ให้เช่านาจะเรียกเก็บค่าเช่านามิได้

มาตรา ๒๖ ผู้ให้เช่านาซึ่งถูกงดค่าเช่านาตามมาตรา ๒๔ หรือเรียกเก็บค่าเช่านามิได้ตามมาตรา ๒๕ อาจร้องขอต่อคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอเพื่อเรียกเก็บค่าเช่านาเฉพาะปีต่อมาสูงกว่าอัตราที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอกำหนดก็ได้

ถ้าคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอเห็นว่าการทำนาของผู้เช่านาในปีต่อมาได้ผลสมบูรณ์ คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอจะอนุญาตให้เพิ่มค่าเช่านาเฉพาะปีนั้นสูงกว่าอัตราที่กำหนดตามมาตรา ๕ (๑) ก็ได้ แต่จะเพิ่มให้เกินหนึ่งในห้าของอัตราดังกล่าวไม่ได้

มาตรา ๒๗ ให้ผู้ให้เช่านามีบุริมสิทธิพิเศษเหนือผลผลิตจากนาที่ให้เช่าเท่าปริมาณที่จะคำนวณเป็นค่าเช่านา

มาตรา ๒๘ ในการเช่านา ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการข่มขู่หรือข่มขู่ใจให้ผู้เช่านาต้องชำระค่าเช่านาก่อนเสร็จฤดูการทำนา

(๒) เรียกเก็บเงินมัดจำหรือเงินกินเปล่า หรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนอกเหนือไปจากค่าเช่านาที่เรียกเก็บได้ตามพระราชบัญญัตินี้

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

(๓) ให้ผู้เช่าต้องมีหน้าที่หรือภาระอื่นเกินกว่า
หน้าที่ตามกฎหมายที่ผู้เช่าจำต้องมีหน้าที่หรือภาระ หรือ

(๔) ให้ผู้เช่าได้รับประโยชน์จากที่เช่าลดน้อยกว่า
ที่กำหนดไว้ในการเช่า หรือน้อยกว่าสิทธิที่ผู้เช่ามีอยู่ตาม
กฎหมาย

มาตรา ๒๕ การเช่าย่อมไม่ระงับไปเพราะเหตุโอน
กรรมสิทธิ์ในที่เช่า ผู้รับโอนต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของ
ผู้โอนที่มีต่อผู้เช่าตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ถ้าผู้เช่าถึงแก่ความตาย และในสัญญา
หรือข้อตกลงการเช่าไม่มีระบุผู้ซึ่งจะเป็นผู้เช่าสืบแทนไว้
สามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของผู้เช่า ซึ่งเป็นผู้มี
ประโยชน์ได้เสียเกี่ยวกับการทำนองนั้น อาจแสดงความจำนง
ขอเช่าต่อผู้ให้เช่าหรือผู้แทนผู้ให้เช่าหรือคณะกรรมการ
ควบคุมการเช่าประจำอำเภอได้ภายในกำหนดหกสิบวัน
นับแต่วันที่ผู้เช่าถึงแก่ความตาย เมื่อบุคคลดังกล่าวได้แสดง
ความจำนงแล้ว ให้ถือว่าผู้แสดงความจำนงนั้น เป็นผู้เช่า
สืบแทนต่อไป หากมีผู้แสดงความจำนงหลายรายและไม่สามารถ
ตกลงกันได้ก็ให้คณะกรรมการควบคุมการเช่าประจำอำเภอ
เป็นผู้ชี้ขาด

มาตรา ๓๑ การเข้างานอาจสิ้นสุดก่อนกำหนดระยะเวลา
การเข้างานได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อผู้ให้เข้างานบอกเลิกการเข้างานตามมาตรา ๓๒

(๒) เมื่อผู้เข้างานบอกเลิกการเข้างานเป็นหนังสือล่วงหน้า
เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามเดือน ก่อนเริ่มฤดูการทำงาน

(๓) ผู้ให้เข้างานและผู้เข้างานตกลงเลิกการเข้างาน โดยทำ
เป็นหนังสือต่อหน้านายอำเภอ หรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย

(๔) เมื่อนายเข้าถูกเวนคืนตามกฎหมายหรือโอนไปเป็น
ของรัฐด้วยประการอื่น ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่ถูกเวนคืนหรือโอน

การบอกเลิกการเข้างานตาม (๒) หรือการตกลงเลิกการ
เข้างานตาม (๓) ที่ทำไว้ในขณะเข้างาน หรือทำไว้ล่วงหน้าเป็น
เวลาเกินกว่าหกเดือน มิให้ถือว่ามีการบอกเลิกการเข้างาน หรือ
มีการตกลงเลิกการเข้างาน

มาตรา ๓๒ ผู้ให้เข้างานจะบอกเลิกการเข้างานก่อนสิ้น
กำหนดระยะเวลาการเข้างานไม่ได้ เว้นแต่ในเหตุดังต่อไปนี้

(๑) ผู้เข้างานไม่ชำระค่าเช่าารรวมกันเป็นเวลาสองปี
เว้นแต่จะมีเหตุผลที่คณะกรรมการควบคุมการเข้างานประจำ
อำเภอเห็นสมควรผ่อนผันให้

(๒) ผู้เช่านาให้เช่าช่วงนาโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่านา เว้นแต่ผู้ให้เช่านาหรือควรจะรู้ว่าผู้เช่านาให้เช่าช่วงนาแต่ไม่ได้คัดค้าน หรือเป็นกรณีที่ผู้เช่านาให้เช่าช่วงนาเป็นการชั่วคราวเพื่อเพาะปลูกพืชอายุสั้นภายหลังการเก็บเกี่ยวข้าวหรือพืชไร่ประจำปีแล้ว

(๓) ผู้เช่านาใช้ที่ดินเพื่อการอื่นนอกจากการทำนาหรือการทำประโยชน์ตามมาตรา ๒๐ โดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่านาหรือทำให้สภาพของนาเปลี่ยนแปลงหรือเป็นอุปสรรคต่อการปลูกข้าวหรือพืชไร่

(๔) ผู้เช่านาปลูกพืชไร่ที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัดประกาศห้าม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง หรือปลูกข้าวหรือพืชไร่อื่นใดที่ผู้ให้เช่านาได้ห้ามไว้ตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง โดยมิได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๘

(๕) ผู้เช่านาละทิ้งนาไปเกินหนึ่งปี

(๖) ผู้เช่านาทำนาน้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของจำนวนเนื้อที่นาที่เช่าเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน เว้นแต่เหตุสุดวิสัย

(๗) ผู้เช่านายักยอก ปีดบัง หรือซ่อนเร้นผลผลิตที่ได้จากนาที่เช่าหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าว เพื่อมิให้ผู้

ให้เข้าंनाได้รับค่าเข้าंनाเต็มตามที่ตกลงกันเป็นครั้งที่สอง หรือ

(๔) ผู้เข้าंनाไม่ปรับปรุงการทำงานตามคำแนะนำของทางราชการหรือปล่อยให้নাทรุดโทรม ทั้งนี้เป็นเหตุให้ผลผลิตลดลงกว่าหนึ่งในสามของผลผลิตปกติ

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ผู้เข้าंनाให้ผู้อื่นำนาแทนหรือให้เข้าช่วงนาเพราะเหตุที่ตนเองไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร หรือต้องไปช่วยราชการ ตามที่กฎหมายบังคับ ผู้ให้เข้าंनाจะบอกเลิกการเข้าंना เพราะเหตุตามมาตรา ๓๒ (๒) หรือ (๕) ไม่ได้

มาตรา ๓๔ ผู้เข้าช่วงนาซึ่งได้ำนาตามฤดูกาล มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการควบคุมการเข้าंनाประจำอำเภอ เพื่อให้ส่งอนุญาตให้ตนเองเป็นผู้เข้าंनाแทนที่ผู้ให้เข้าช่วงนา

เมื่อคณะกรรมการควบคุมการเข้าंनाประจำอำเภอได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการควบคุมการเข้าंनाประจำอำเภอแจ้งให้ผู้ให้เข้าंनाทราบ และในกรณีนี้ผู้ให้เข้าंनाหมดสิทธิบอกเลิกการเข้าंनाตามมาตรา ๓๒ (๒)

ถ้าคณะกรรมการควบคุมการเข้าंनाประจำอำเภอเห็นว่า ผู้ให้เข้าช่วงนาได้เข้าंनाโดยมิได้มีเจตนาำนาด้วยตนเอง ให้คณะ

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๓

กรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอมีอำนาจสั่งให้ผู้เช่าช่วงนาเป็นผู้เช่านาแทนที่ผู้ให้เช่าช่วงนา และให้แจ้งคำสั่งของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ ไปให้ผู้ให้เช่านาทราบ

ผู้ให้เช่าช่วงนาในกรณีที่ผู้เช่านาจำเป็นต้องให้เช่าช่วงนา เพราะเหตุที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๓ จะใช้สิทธิตามมาตรา ๓๒ ไม่ได้

มาตรา ๓๕ การบอกเลิกการเช่านาตามมาตรา ๓๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ผู้ให้เช่านาต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อผู้เช่านาพร้อมทั้งแสดงเหตุแห่งการบอกเลิกการเช่านา และส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อประธานคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ

เมื่อได้รับสำเนาหนังสือตามวรรคหนึ่งให้ประธานคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอแจ้งให้ผู้เช่านาที่ถูกบอกเลิกการเช่านาทราบเพื่อคัดค้านการบอกเลิกการเช่านาต่อคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ ถ้าผู้เช่านาไม่คัดค้านภายในกำหนดเวลา ถือว่าการบอกเลิกการเช่านามีผลเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันดังกล่าว

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่ผู้เข้าเนากัดก้านการบอกเลิกการเข้าเนาภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง และคณะกรรมการควบคุมการเข้าเนาประจำอำเภอวินิจฉัยว่า การบอกเลิกการเข้าเนาเป็นไปโดยชอบ ถ้าผู้เข้าเนามีได้อุทธธรณ์ต่อคณะกรรมการควบคุมการเข้าเนาประจำจังหวัดภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๓ ให้การบอกเลิกการเข้าเนามีผลนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาอุทธธรณ์

ในกรณีที่ผู้เข้าเนายื่นอุทธธรณ์ต่อคณะกรรมการควบคุมการเข้าเนาประจำจังหวัดตามมาตรา ๔๓ และคณะกรรมการควบคุมการเข้าเนาประจำจังหวัดวินิจฉัยว่าการบอกเลิกการเข้าเนาเป็นไปโดยชอบ ให้การบอกเลิกการเข้าเนามีผลนับแต่วันที่ผู้เข้าเนาได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธธรณ์ของคณะกรรมการควบคุมการเข้าเนาประจำจังหวัด

มาตรา ๓๗ การบอกเลิกการเข้าเนาเพราะเหตุตามมาตรา ๓๒ (๘) ผู้ให้เข้าเนาต้องยื่นคำขอต่อประธานคณะกรรมการควบคุมการเข้าเนาประจำอำเภอเพื่อบอกเลิกการเข้าเนา

ถ้าคณะกรรมการควบคุมการเข้าเนาประจำอำเภอเห็นว่าผู้เข้าเนากระทำการตามมาตรา ๓๒ (๘) คณะกรรมการควบคุม

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๓

การเช่านาประจำอำเภออาจส่งอนุญาตให้บอกเลิกการเช่านา หรือจะสั่งให้มีการเช่าต่อไปโดยกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดที่ผู้เช่านาจะต้องปฏิบัติก็ได้

เมื่อคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอสั่งให้ผู้เช่านาปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคสอง และผู้เช่านาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาอันสมควร ให้คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ให้เช่านابอกเลิกการเช่านาได้ทันที

มาตรา ๓๘ ถ้าการบอกเลิกการเช่านาตามมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ หรือมาตรา ๓๗ มีผลเมื่อผู้เช่านาได้ลงมือทำประโยชน์ในนาแล้ว ให้ผู้เช่านามีสถิธิในนานั้นต่อไปจนกว่าจะเสร็จการเก็บเกี่ยวแล้ว แต่ต้องเสียค่าเช่านาตามส่วน

มาตรา ๓๙ การบอกเลิกการเช่านาเมื่อสิ้นระยะเวลาหกปีตามมาตรา ๕ จะกระทำได้เมื่อผู้ให้เช่านาประสงค์จะใช้นาที่ให้เช่าเพื่อการดังต่อไปนี้ และได้บอกเลิกการเช่านาเป็นหนังสือให้ผู้เช่านาทราบล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(๑) ใช้เพื่อทำการเกษตรด้วยตนเอง

(๒) ใช้เพื่อประโยชน์แห่งครอบครัวของตนตามความจำเป็น

(๓) ใช้เพื่อทำประโยชน์ตามผังเมืองหรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น หรือ

(๔) ใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันสอดคล้องกับประโยชน์ส่วนรวมในทางเศรษฐกิจตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ให้ผู้ให้เช่านาส่งสำเนาการบอกเลิกการเช่านาตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งแสดงเหตุแห่งการบอกเลิกการเช่านาไปยังคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งหนังสือบอกเลิกการเช่านาให้ผู้เช่านาทราบ และถ้าคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอเห็นว่าผู้ให้เช่านายังไม่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะใช้นาตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และการบอกเลิกการเช่านานั้นจะทำให้ผู้เช่านาเดือดร้อน คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอจะยับยั้งการบอกเลิกการเช่านาไว้เป็นเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินสองปีก็ได้

มาตรา ๔๐ ผู้ให้เช่านาซึ่งบอกเลิกการเช่านาตามมาตรา ๓๘ ต้องลงมือทำประโยชน์ในนานั้นภายในกำหนดหนึ่งปี เมื่อครบหนึ่งปีแล้วถ้าผู้ให้เช่านายังมิได้ลงมือทำประโยชน์ และผู้เช่านาเดิมแสดงความจำนงจะเช่านา ผู้ให้เช่านาต้องให้เช่านานั้น

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

เว้นแต่ผู้ให้เช่าจะร้องขอต่อคณะกรรมการควบคุมการเช่านา
ประจำอำเภอก่อนสิ้นกำหนดหนึ่งปีเพื่อขอขยายเวลา แต่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอจะอนุญาตให้ขยายเวลา
ออกไปอีกเกินหนึ่งปีไม่ได้

มาตรา ๔๑ ผู้ให้เช่าจะขายนาได้ต่อเมื่อได้แจ้งเป็น
หนังสือให้ผู้เช่า ซึ่งเช่ามาแปลงนั้นทราบพร้อมทั้งราคาที่ขาย
และวิธีการชำระเงิน และถ้าผู้เช่าแสดงความจำนงจะช้อนา
แปลงนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แจ้ง ผู้ให้เช่าต้องขายนา
แปลงดังกล่าวให้ผู้เช่าในราคาและตามวิธีการที่ได้แจ้งไว้

ถ้าผู้ให้เช่าจะขายนาให้กับบุคคลอื่นในราคาและตามวิธีการ
ชำระเงินที่แตกต่างไปจากราคาและวิธีการชำระเงินที่ได้แจ้ง
ให้ผู้เช่าทราบตามวรรคหนึ่ง ผู้ให้เช่าต้องดำเนินการตาม
วรรคหนึ่งใหม่

ถ้าผู้เช่าไม่แสดงความจำนงจะช้อนาภายในกำหนด
สามสิบวัน หรือปฏิเสธเป็นหนังสือไม่ช้อนา หรือแสดงความ
จำนงจะช้อนาแต่ไม่ชำระเงินภายในกำหนดเวลาที่ตกลงกัน ให้
ถือว่าผู้เช่าหมดสิทธิที่จะช้อนาตามมาตรา ๔๑

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๓

ถ้าผู้ให้เช่าขายนาโดยมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ผู้เช่านามีสัทธิชื้อนาจากผู้ชื้อในราคาและตามวิธีการชำระเงินที่ผู้ให้เช่านาได้ขายให้แก่ผู้ชื้อ

สัญญาจะชื้อจะขายนาต้องทำเป็นหนังสือ ให้ผู้ให้เช่านาแจ้งหรือส่งสำเนาสัญญาให้คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันทำสัญญาจะชื้อจะขาย

มาตรา ๔๒ นาที่ทิ้งว่างไว้โดยไม่ได้ให้เช่าหรือทำประโยชน์อย่างอื่น เมื่อมีผู้ขอเช่าเพื่อทำนา เจ้าของนาหรือตัวแทนต้องยินยอมให้เช่า เว้นแต่เจ้าของหรือตัวแทนจะพิสูจน์ต่อคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอได้ว่าการทิ้งนาว่างไว้โดยไม่ได้ทำประโยชน์นั้นเป็นเพราะตนมีเหตุผลอันสมควร

ในกรณีที่ผู้ขอเช่านาเพื่อทำนาหลายราย ให้คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอชื้อขาด

การขอเช่านาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๓ ถ้าวินิจฉัยชื้อขาดหรือคำสั่งของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอซึ่งวินิจฉัยหรือสั่งตามมาตรา ๑๕

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๘

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ วรรคสอง มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ หรือมาตรา ๔๒ ผู้มีส่วนได้เสียอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการควบคุมการเข้านาประจำจังหวัดโดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานคณะกรรมการควบคุมการเข้านาประจำอำเภอได้ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำวินิจฉัยชี้ขาด หรือคำสั่งของคณะกรรมการควบคุมการเข้านาประจำอำเภอ

มาตรา ๔๔ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกหรือไม่ช่วยเหลือหรือไม่ให้คำชี้แจงแก่ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดเรียกหรือรับค่าเข้านาเกินอัตราขั้นสูงที่คณะกรรมการควบคุมการเข้านาประจำอำเภอกำหนด หรือแสดงรายการปรับปรุงนาตามมาตรา ๒๑ อันเป็นเท็จ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๖ การเข้านารายใดซึ่งได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าไม่มีกำหนดเวลาหรือมีกำหนดเวลาต่ำกว่า

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

หกปี ให้การเช่านารายนั้นมีกำหนดหกปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้เช่ามาไม่ประสงค์จะเช่าต่อไป

มาตรา ๔๗ ให้คณะกรรมการควบคุมการเช่ามาประจำอำเภอกำหนดอัตราค่าเช่ามาขึ้นสูงตามมาตรา ๕ (๑) ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่คณะกรรมการควบคุมการเช่ามาประจำอำเภอยังมีได้กำหนดอัตราค่าเช่ามาขึ้นสูงตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าอัตราค่าเช่ามาขึ้นสูงตามพระราชบัญญัติควบคุมการเช่ามา พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นอัตราค่าเช่ามาขึ้นสูงที่คณะกรรมการควบคุมการเช่ามาประจำอำเภอกำหนดตามมาตรา ๕ (๑)

มาตรา ๔๘ การเช่านารายใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าตกลงเรียกเก็บหรือชำระค่าเช่ามาเกินอัตราขึ้นสูงที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ลดลงเหลือไม่เกินอัตราขึ้นสูงที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๙ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการเช่ามาประจำจังหวัดและคณะกรรมการควบคุมการเช่ามาประจำอำเภอให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการ
เข้านาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ
ทำหน้าที่คณะกรรมการควบคุมการเข้านาประจำจังหวัดหรือ
คณะกรรมการควบคุมการเข้านาประจำอำเภอ แล้วแต่กรณี แต่
จะใช้อำนาจตามมาตรา ๗ (๒) หรือ (๓) หรือมาตรา ๘ (๑)
ไม่ได้

มาตรา ๕๐ ภายในกำหนดสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ
นี้ใช้บังคับ ให้จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการเข้านาประจำ
ตำบลขึ้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง
ตำบลใดที่จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการเข้านาประจำ
ตำบลขึ้นแล้ว ให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมการ
เข้านาประจำอำเภอ เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
ควบคุมการเข้านาประจำตำบล

มาตรา ๕๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๒๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้^{๕๔} คือ โดยที่พระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๔๕๓ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม เพราะสภาพการทำนาเปลี่ยนแปลงไป มาตรการที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าวจึงไม่เพียงพอ ประกอบกับวิธีการกำหนดค่าเช่านาขึ้นสูงซึ่งกำหนดไว้เป็นการแน่นอนในกฎหมายนั้นยังไม่เป็นธรรม สมควรกำหนดตามสภาพของท้องที่และประเภทของข้าวหรือพืชไร่ที่เพาะปลูกโดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการลงทุนของผู้เช่านาด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้^{๕๕}